

چکیده :

پژوهش حاضر تحت عنوان ((موانع قانونی توسعه کارآفرینی در صنایع غذایی)) ، با هدف شناسایی موانع قانونی مؤثر بر توسعه کارآفرینی به صورت مطالعه موردی در دو شرکت کامبیز و مهیا پروتئین، صورت گرفته است. موانع قانونی شامل قوانین دریافت جواز تأسیس، قوانین و مقررات بانکی، قوانین صادرات و واردات، قانون مالیات و قانون کار می باشد. این تحقیق از نظر هدف، کاربردی است و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات، توصیفی-پیمایشی است و در تجزیه و تحلیل اطلاعات، از روش های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق، کلیه مدیران و کارکنان دو شرکت کامبیز و مهیا پروتئین بودند. از ۲۵۰ پرسشنامه ای که توزیع گردید، 238 نفر به پرسشنامه ها، پاسخ دادند که 14 پرسشنامه به دلیل کامل تکمیل نشدن کنار گذاشته و نهایتاً 224 پرسشنامه باقیمانده مورد استفاده قرار گرفتند . در تجزیه و تحلیل استنباطی، برای اثبات این که موانع قانونی مذکور هر یک مانعی برای توسعه کارآفرینی در صنایع غذایی و اثبات آزمون فرضیات تحقیق، از آزمون میانه و برای تحلیل های جانبی تحقیق از آزمون T دو نمونه مستقل و تحلیل واریانس استفاده شد. با توجه به یافته های تحقیق هر یک از موانع قانونی، مانع توسعه کارآفرینی می باشد. برای تعیین میزان اهمیت و رتبه بندی هر یک از موانع، از آزمون رتبه بندی فریدمن استفاده گردید. بر اساس نتایج بدست آمده قوانین و مقررات بانکی مهمترین مانع برای توسعه کارآفرینی در صنایع غذایی است و پس از آن نیز به ترتیب قانون کار، قانون مالیات، قوانین جواز تأسیس و قوانین صادرات و واردات در این زمینه نقش بازدارنده داشته اند . در این تحقیق پیشنهاداتی برای سازمان های مورد مطالعه و تحقیقات آینده شده است تا بتوان با تعمیم دادن نتایج تحقیقات، راهکارهای مناسبی برای اجرا و یا اصلاح این قوانین ارائه کرد.

واژگان کلیدی: کارآفرینی، موانع قانونی، توسعه کارآفرینی، صنایع غذایی

فهرست مطالب

شماره صفحه

عناوین

فصل اول : کلیات تحقیق

۱	مقدمه
۲	۱-۱- بیان مسئله
4	۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق
4	۱-۳- اهداف تحقیق
۵	۱-۴- فرضیات تحقیق
۶	۱-۵- مشکلات و تنگناهای تحقیق
۶	۱-۶- تعریف مفاهیم و اصطلاحات
۷	۱-۷- قلمرو تحقیق

فصل دوم : مبانی نظری تحقیق

۸	مقدمه
۹	۲-۱- بررسی پیشینه تحقیق
۱۰	۲-۱-۱- تحقیقات خارجی و داخلی
۱۱	۲-۱-۲- تحقیقات موجود در سایت Irandoc
۱۳	۲-۱-۳- گزارش بانک جهانی از وضعیت کسب و کار در ایران
۱۶	۲-۲- مفاهیم کارآفرینی
۱۶	۲-۲-۱- تعاریف واژه کارآفرینی
16	۲-۲-۲- انواع کارآفرینی
۱۸	۲-۲-۳- سیر تاریخی مفهوم کارآفرینی
۱۹	الف) دیدگاه اقتصاددانان به کارآفرینی 3

۲۱	ب) دیدگاه محققان علوم رفتاری به کارآفرینی
۲۴	ج) دیدگاه صاحب نظران مدیریت به کارآفرینی
۲۷	۴-۲-۲- انواع مدل‌های کارآفرینی
۲۷	الف) مدل‌های محتوایی
۲۷	ب) مدل‌های فرآیندی
۲۷	۱) فرآیند رویدادی
۳۲	۲) فرآیند چند بعدی
۳۸	۳-۲- توسعه کارآفرینی
۳۸	۱-۳-۲- تعریف کارآفرینی در محیط توسعه
۴۰	۲-۳-۲- کارآفرینی و توسعه در محیطی گسترده تر و بزرگتر
۴۴	۳-۳-۲- چارچوب‌هایی برای توسعه کارآفرینی
۴۹	۴-۳-۲- ترکیبی از چارچوب‌ها
۵۰	۵-۳-۲- کارآفرینی و توسعه پایدار
۵۳	۶-۳-۲- عرصه‌های توسعه کارآفرینی
۵۵	۷-۳-۲- عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی
۵۶	۱) گرایش اجتماعی و فرهنگی به کارآفرینی
۵۶	۲) آموزش کارآفرینی
۵۷	۳) دستیابی به منابع مالی جهت راه اندازی کسب و کار
۵۸	۴) چارچوب‌ها، قوانین و مقررات اداری
۵۸	۵) پشتیبانی و حمایت از کسب و کار
۵۹	۸-۳-۲- تأثیرات توسعه کارآفرینی در جامعه
۶۰	الف) تأثیرات اجتماعی توسعه کارآفرینی
۶۰	ب) تأثیرات اقتصادی توسعه کارآفرینی
۶۳	ج) تأثیرات فرهنگی توسعه کارآفرینی
۶۴	۴-۲- توسعه کارآفرینی در ایران

۶۴	۱-۴-۲- فرهنگ کارآفرینی
۶۶	۲-۴-۲- فرهنگ کار در ایران و سایر کشورها
۶۶	الف) مفهوم کار
۶۷	ب) فرهنگ کار در آمریکا
۶۹	ج) فرهنگ کار در ژاپن
۷۱	د) فرهنگ کار در ایران
۷۳	۳-۴-۲- کارآفرینی در ایران
۷۳	الف) سابقه کارآفرینی در ایران
۷۳	ب) کارآفرینی و نقش آن در ایران
۷۴	ج) ساختار اقتصاد ایران و کارآفرینی
۷۹	د) سیاست های اقتصادی و کارآفرینی
۸۰	۴-۴-۲- موقعیت کشور برای توسعه کارآفرینی
۸۴	۵-۲- موانع قانونی توسعه کارآفرینی
۸۵	۱-۵-۲- فرآیند دریافت جواز تأسیس و محدودیت های آن برای کارآفرینان
۸۷	۲-۵-۲- قوانین و مقررات بانکی و محدودیت های آن برای کارآفرینان
۹۰	۳-۵-۲- قوانین صادرات و واردات و محدودیت های آن برای کارآفرینان
۹۲	۴-۵-۲- قانون مالیات و محدودیت های آن برای کارآفرینان
۹۴	۵-۵-۲- قانون کار و محدودیت های آن برای کارآفرینان
۹۷	۶-۲- مدل تحلیل تحقیق
۹۸	۷-۲- خلاصه فصل دوم
	فصل سوم : روش تحقیق
۹۹	مقدمه
۹۹	۱-۳- روش تحقیق
۱۰۰	۲-۳- روش گردآوری داده ها

۱۰۱	۳-۳- روایی و پایایی پرسشنامه
۱۰۲	۳-۳-۱- پایایی پرسشنامه
۱۰۳	۳-۳-۲- اعتبار(روایی) پرسشنامه
۱۱۱	۳-۴- جامعه آماری
۱۱۱	۳-۵- حجم نمونه آماری و روش نمونه گیری
113	۳-۷- روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۱۴	آزمون میانه
114	آزمون فریدمن
۱۱۶	آزمون تحلیل واریانس
117	آزمون t دو نمونه مستقل
118	۳-۸- معرفی شرکت مهیا پروتئین
120	۳-۹- معرفی شرکت کامبیز

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

122	مقدمه
123	۴-۱- توصیف ویژگی های جمعیت شناختی نمونه آماری
129	۴-۲- تحلیل استنباطی داده ها(پاسخ به آزمون فرضیات)
134	۴-۳- رتبه بندی موانع قانونی توسعه کارآفرینی با آزمون فریدمن
136	۴-۴- تحلیل جانبی داده ها

فصل پنجم: نتایج و پیشنهادهای تحقیق

۱۴۲	مقدمه
۱۴۲	۵-۱- نتایج حاصل از تحقیق
۱۴۲	۵-۱-۱- نتایج حاصل از ویژگی های جمعیت شناختی

۱۴۳	۲-۱-۵- نتایج حاصل از آزمون فرض ها
۱۴۶	۳-۱-۵- بحث
۱۴۷	۲-۵- پیشنهادات حاصل از آزمون فرض ها
۱۴۸	۳-۵- پیشنهاداتی برای شرکت های مورد مطالعه
۱۴۸	۴-۵- پیشنهاداتی برای تحقیقات آینده

منابع

۱۴۹	منابع فارسی
۱۵۲	منابع انگلیسی

ضمائم

۱۵۴	الف : پرسشنامه
۱۵۶	ب : جداول آماری
۱۶۶	ج : تحقیقات موجود در سایت ایران داک

فهرست جداول، اشکال و نمودارها

شماره صفحه

عناوین جداول

۸	جدول ۱-۲: پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی
۱۱	جدول ۲-۲: عناوین جستجو شده در سایت ایران داک
۱۴	جدول ۲-۳: خلاصه ای از گزارش بانک جهانی
۱۸	جدول ۲-۴: برخی از مهمترین تعاریف کارآفرینی در دیدگاه های اقتصادی
۲۲	جدول ۲-۵: مهمترین تعاریف کارآفرینی در دیدگاه های علوم رفتاری
۲۴	جدول ۲-۶: برخی از مهم ترین تعاریف از نقش های کارآفرینان در سازمان

- جدول ۷-۲: اجزای مدل فرایندی اسیتونسن و دیگران ۳۴
- جدول ۸-۲: عناصر فرآیند کارآفرینی ۳۵
- جدول ۹-۲: منابع مورد انتظار کارآفرینان جهت تامین مالی ۵۶
- جدول ۱۰-۲: منابع تامین مالی که در عمل مورد استفاده کارآفرینان قرار گرفته است ۵۷
- جدول ۱-۳: سؤالات مربوط به هر متغیر در پرسشنامه ۱۰۰
- جدول ۲-۳: برآورد پایایی پرسشنامه های پیش آزمون بر اساس روش آلفای کرونباخ ۱۰۱
- جدول ۳-۳: آزمون کایزر میر اولکین و بارتلت برای جواز تأسیس ۱۰۳
- جدول ۴-۳: عدد اشتراکات برای سؤالات جواز تأسیس ۱۰۳
- جدول ۵-۳: کل واریانس تبیین شده برای جواز تأسیس ۱۰۳
- جدول ۶-۳: آزمون کایزر میر اولکین و بارتلت برای قوانین بانکی ۱۰۴
- جدول ۷-۳: عدد اشتراکات برای سؤالات قوانین بانکی ۱۰۴
- جدول ۸-۳: کل واریانس تبیین شده برای قوانین بانکی ۱۰۵
- جدول ۹-۳: آزمون کایزر میر اولکین و بارتلت برای قوانین صادرات و واردات ۱۰۵
- جدول ۱۰-۳: عدد اشتراکات برای سؤالات قوانین صادرات و واردات ۱۰۶
- جدول ۱۱-۳: کل واریانس تبیین شده برای قوانین صادرات و واردات ۱۰۶
- جدول ۱۲-۳: آزمون کایزر میر اولکین و بارتلت برای قانون مالیات ۱۰۶
- جدول ۱۳-۳: عدد اشتراکات برای سؤالات قانون مالیات ۱۰۷
- جدول ۱۴-۳: کل واریانس تبیین شده برای قانون مالیات ۱۰۷
- جدول ۱۵-۳: آزمون کایزر میر اولکین و بارتلت برای قانون کار ۱۰۸
- جدول ۱۶-۳: عدد اشتراکات برای سؤالات قانون کار ۱۰۸
- جدول ۱۷-۳: کل واریانس تبیین شده قبل از حذف سؤالات نامناسب برای قانون کار ۱۰۸
- جدول ۱۸-۳: اشتراکات بعد از حذف سؤالات با اشتراک کم ۱۰۹
- جدول ۱۹-۳: واریانس تبیین شده بعد از حذف سؤالات دارای اشتراک کم ۱۰۹
- جدول ۲۰-۳: تعیین تعداد نمونه با توجه به جامعه آماری با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای ۱۱۲
- جدول ۲۱-۳: تحلیل واریانس برای مقایسه میانگین K گروه ۱۱۶

۱۲۳	جدول ۱-۴ : ترکیب جنسیتی اعضای نمونه
۱۲۴	جدول ۲-۴ : ترکیب سنی اعضای نمونه
۱۲۵	جدول ۳-۴ : وضعیت تأهل اعضای نمونه
۱۲۶	جدول ۴-۴ : وضعیت تحصیلات اعضای نمونه
۱۲۷	جدول ۵-۴ : وضعیت شغلی اعضای نمونه
۱۲۸	جدول ۶-۴ : وضعیت سابقه خدمت اعضای نمونه
۱۲۹	جدول ۷-۴ : نتایج آزمون میانه برای جواز تأسیس
۱۳۰	جدول ۸-۴ : نتایج آزمون میانه برای قوانین بانکی
۱۳۱	جدول ۹-۴ : نتایج آزمون میانه برای قوانین صادرات و واردات
۱۳۲	جدول ۱۰-۴ : نتایج آزمون میانه برای قانون مالیات
۱۳۳	جدول ۱۱-۴ : نتایج آزمون میانه برای قانون کار
۱۳۴	جدول ۱۲-۴ : رتبه بندی متغیر ها
۱۳۵	جدول 13-۴ : نتایج آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت معنادار از لحاظ جنسیت
۱۳۶	جدول ۱۴-۴ : نتایج آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت معنادار از لحاظ تأهل
۱۳۷	جدول ۱۵-۴ : نتایج آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت معنادار از لحاظ سمت شغلی
۱۳۸	جدول ۱۶-۴ : نتایج آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت معنادار از لحاظ سن
۱۳۹	جدول ۱۷-۴ : نتایج تحلیل واریانس برای بررسی تفاوت معنادار از لحاظ تحصیلات
۱۴۰	جدول ۱۸-۴ : نتایج تحلیل واریانس برای بررسی تفاوت معنادار از لحاظ سابقه خدمت
۱۴۱	جدول ۱۹-۴ : نتایج آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت معنادار از لحاظ دو شرکت

عناوین نمودار ها

۱۲۳	۱-۴ : نمودار ستونی برای ترکیب جنسیتی اعضای گروه نمونه
۱۲۴	۲-۴ : نمودار ستونی برای وضعیت سن اعضای گروه نمونه
۱۲۵	۳-۴ : نمودار ستونی برای وضعیت تأهل اعضای گروه نمونه
۱۲۶	۴-۴ : نمودار ستونی برای وضعیت تحصیلات اعضای گروه نمونه

- ۱۲۷ ۴-۵ : نمودار ستونی برای وضعیت شغلی اعضای گروه نمونه
- ۱۲۸ ۴-۶ : نمودار ستونی برای ترکیب سابقه خدمت اعضای گروه نمونه

عناوین اشکال

- ۱۷ شکل ۲-۱ : مقایسه انواع کارآفرینی
- ۲۷ شکل ۲-۲ : فرآیند شکل گیری فرایند کارآفرینی
- ۲۹ شکل ۲-۳ : معادله کارآفرینی
- ۲۹ شکل ۲-۴ : فرآیند کارآفرینی
- ۳۰ شکل ۲-۵ : مدل رویدادی ویلیام گریو
- ۳۱ شکل ۲-۶ : مدل فرایندی جفری تیمونز و دیگران
- ۳۲ شکل ۲-۷ : مدل چند بعدی ویلیام گارتنر
- ۳۳ شکل ۲-۸ : مدل فرایندی "چل" و "هاورس"
- ۳۶ شکل ۲-۹ : مدل یکپارچه کارآفرینی "نیاوالی" و "فوگل"
- ۵۵ شکل ۲-۱۰ : عوامل مؤثر در توسعه کارآفرینی
- ۹۶ شکل ۲-۱۱ : مدل تحلیلی موانع قانونی توسعه کارآفرینی

مقدمه :

امروزه کارآفرینی به عنوان یک راهبرد اثر بخش برای توسعه ی اقتصادی و اجتماعی کشورهای ساخته شده است. واژه کارآفرینی هم اکنون برای بیان معانی و اهداف مختلفی به کار برده می شود. از یک سو به معنای یک رویکرد توسعه اقتصادی است که مورد توجه برخی از کشورها قرار گرفته و از طریق اقتصاد کارآفرینی توانسته اند به توسعه دست یابند و از سوی دیگر این واژه به معنای روحیه سرزندگی و فضیلت و یا تعبیری عمیق تر شوق خلقت می نامند. از نگاهی دیگر توانایی راه اندازی کسب کار و فروش یک ایده، محصول یا خدمت جدید را کارآفرینی می نامند (اکبری، ۱۳۸۷: ۵).

آنچه که می توان از مطلب فوق نتیجه گرفت این است کارآفرینی از موضوعات مهم روزگار ماست و عصر امروز را می توان عصر کارآفرینی نامید. کارآفرینان امروز از احترام خاصی برخوردارند و روز به روز به تعداد آنها افزوده می شود. به حق این افراد قهرمانان توسعه اقتصادی هر کشوری هستند.

کارآفرینی به معنی فرآیند کشف و بهره برداری از فرصتها به منظور ارزش آفرینی در حوزه های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی برده و پایه و اساس توسعه پایدار و همه جانبه تلقی می شود بدین ترتیب توسعه کار آفرینی نقش شایسته ای برای حضور فعال در بازارهای جهانی، رقبا، اشتغال زایی پای دار، توسعه عدالت، کاهش فقر و حل مشکلات دولت و بخش عمومی دارد.

ظرفیت سازی برای توسعه کارآفرینی از یک سو مستلزم ارائه آموزش ها و مهارت های کارآفرینی با رویکرد بازارمحور و بر اساس نیازهای جامعه در همه سطوح آموزشی می باشد . اما از سوی دیگر توسعه کارآفرینی نیازمند شناخت و رفع موانع و ایجاد و زمینه های مناسب جهت توسعه فعالیت های تولیدی و خدماتی می باشد.

تردید نیست که حضور پر رنگ دولت در اقتصاد ایران و موانعی که برای رقابت موثر بخش خصوصی در صنعت و کارآفرینان وجود دارد، توسعه کارآفرینی را کند و بلکه ناممکن می سازد . شاید بتوان گفت که کارآفرینان قبل از آنکه رقابت بخش خصوصی را برای فعالیت های خود احساس کنند موانعی مانند قوانین و مقررات اداری و انحصاری دولت را مانع کسب و کار خود می بینند (رضوی و زالی، ۱۳۸۷: ۵).

۱-۱- بیان مسئله :

پرداختن به شرایط و عوامل مختلف و متنوع که موجب افزایش بهره وری امور و فعالیت های مختلف در کسب و کارهای نوپا می گردد از چنان اهمیتی برخوردار گردیده است که توجه بسیاری از صاحب نظران علم مدیریت را به خود متوجه و معطوف ساخته است . به باور بسیاری از صاحب نظران توسعه واحدهای کوچک اقتصادی به ویژه صنایع کوچک و متوسط بهترین و شایسته ترین حالت ممکن برای دستیابی به سطح مناسب بهره وری تلقی می شود (شفیعی، ۱۳۸۹: ۵۹)

ایده های کارآفرینی زمانی می توانند بر تولید، اشتغال و بهره وری عوامل تولید بنگاه اثر بگذارند که شرایط اجرای آنها فراهم گردد. در این میان شرایط اینکه یک بنگاه کوچک در صنایع غذایی بتواند ایجاد و راه اندازی شود و سپس با اجرای ایده های کارآفرینی به فعالیت خود تداوم ببخشد و از این طریق امکان رشد و توسعه را پیدا کند، فراهم بودن بسترهای لازم در این صنعت و عرصه اقتصاد کشور است .

طبق آمار موجود در بین ۲۳ فعالیت صنعتی ، صنایع غذایی ۱۱/۹ درصد از کل صنعت کشورهای در حال توسعه را به خود اختصاص داده اند که این میزان در کشورهای صنعتی ۸/۲ درصد است . بر این اساس صنایع غذایی در کشورهای در حال توسعه رتبه ی اول و در کشورهای صنعتی را رتبه ی

سوم در صنعت می باشند. در مجموع می توان گفت از نظر رتبه بندی، صنایع غذایی با اختصاص ۹/۴ درصد از مهم صنعت رتبه ی دوم تولیدات صنعتی را در جهان به خود اختصاص داده اند که سهم صنایع غذایی در صنعت ایران ۱۳/۲ درصد است که در ایجاد ارزش افزوده صنعت، رتبه ی دوم را دارا می باشد(بهکام، ۱۳۸۹: ۱۸).

از جمله نهادهایی که در بستر سازی فعالیتهای اقتصادی نقش بارز دارند، نهاد دولت است. دولت با استفاده از حق انحصاری خود در وضع قوانین و مقررات آثار زیادی بر روابط و فعالیت های کارگزاران و بازیگران این صنعت و عرصه اقتصاد دارد. این ابزار دولت یعنی قانون گذاری می تواند نقشی مانند شمشیر دولبه ایفا کند که اگر درست به کار گرفته شود بسترها و شرایط فعالیت و رقابت را در بخش صنعت و عرصه اقتصادی را تسهیل و مهیا می سازد و اگر به نادرستی به کار گرفته شود، می تواند به عنوان مانع برای بازیگران صنعت و اقتصاد عمل می کند(لامعی، ۱۳۸۹: ۱۵).

از مشکلات صنایع غذایی در ایران می توان به رقابت نا برابر از طریق واردات اشاره کرد و گفت که دولتمردان در طول ۳۰ سال گذشته به جای حمایت از این صنعت، به صورت روزمره فکر می کنند و برای کنترل بازار و مقابله با تورم، به جای استفاده از توان داخلی از افزایش واردات کمک می گیرند. با افزایش واردات اگر چه قیمت محصولات پایین می آید اما تولیدات داخلی لطمه می خورند و مسئولین شرکتها نا امید شده و مجبور می شوند که سرمایه های خود را در جای دیگر سرمایه گذاری کنند. شرکتهای صنایع غذایی که در کشور مشغول به فعالیت هستند معمولاً از تکنولوژی روز عقب بوده و به دلیل محدودیتهای مالی و اعتباری و همچنین مالیاتی که دارند، آسیب پذیری آنها نسبت به مشکلات نیز بیشتر است و این در حالی است که دولت آنها را حمایت نمی کند و در مواقع ضروری پشت این صنعت را که باعث ایجاد اشتغال، افزایش تولید و ارزش افزوده می شود را خالی می کند (سلطان زاده، ۱۳۸۷: ۲۰).

از این رو تحقیق حاضر در صدد پاسخگویی به این سوال است که توسعه کارآفرینی در صنایع غذایی با چه موانع قانونی مواجه است؟ که به منظور شناخت برخی از این موانع قانونی که به واسطه حق انحصاری دولت در وضع قوانین و مقررات ایجاد شده است، پنج زمینه را به عنوان مهمترین زمینه های دخالت

دولت در این صنعت که عبارتند از : فرآیند اخذ جواز تاسیس ، قوانین و مقررات بانکی ، مالیات و عوارض ، قانون کار ، قوانین صادرات و واردات مورد بررسی قرار می دهد .

۲-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق :

رشد و پویایی در صنایع غذایی در گرو شرایط و بسترهای موجود در جامعه است و تنها زمانی این صنعت خواهد توانست به رشد و توسعه واقعی برسد که این رشد و توسعه از درون جامعه برخیزد و همچنین بتواند مسائل را بشکافد و آنها را تجزیه و تحلیل کند و موانع را در بیاورد و راه حل هایی برای آن ارائه دهد و آنگاه به آن عمل کند. از این رو اولین گام جهت رشد و توسعه ، شناخت است که شناخت نسبت به آنچه که هست و تعیین فاصله تا آنچه که باید باشد. و از همین جاست که نیاز به تحقیق و پژوهش در بخش صنایع غذایی در این زمینه ها بیش از پیش احساس می شود.

بدون تردید شناخت و بررسی عواملی که مانع توسعه می شوند موضوعی علمی است که نیازمند بر داشتن گام های علمی و هدفمند است. در شرایط فعلی جامعه که امکان گذر و عبور از شرایط سنتی به مدرنیته تا حدودی فراهم شده است ولی زمینه های محیطی و قانونی نامناسبی که مانع اندیشه های کارآفرینی و فعالیت های کارآفرینی می باشند، فراهم شده است. در همین راستا در کشور نیز بدون تردید، موانع قانونی برای دستیابی به موفقیت ناگزیر به تغییرات و تحولاتی هستند که باعث می شود تا کارآفرینان را در جاده ی موفقیت قرار دهد.

شاید در نگاه اول شناسایی موانع قانونی توسعه کارآفرینی امری ساده و پیش پا افتاده ای به نظر برسد اما با تأمل به مفاهیم و عواملی که در این زمینه دخالت دارند ، اهمیت و ضرورت انجام یک پژوهش علمی را برای شناسایی موارد تأثیر گذار نشان می دهند.

۳-۱- اهداف تحقیق :

هدف اصلی :

شناسایی و تعیین موانع قانونی توسعه کارآفرینی در صنایع غذایی

اهداف فرعی :

- ۱- شناسایی و تعیین موانع قوانین دریافت جواز تأسیس و نحوه تأثیر آن بر شرکت های موجود در صنایع غذایی
- ۲- شناسایی و تعیین موانع قوانین و مقررات بانک ۱۵ و نحوه تأثیر آن بر شرکت های موجود در صنایع غذایی
- ۳- شناسایی و تعیین موانع قوانین صادرات و واردات و نحوه تأثیر آن بر شرکت های موجود در صنایع غذایی
- ۴- شناسایی و تعیین موانع قانون مالیات و عوارض و نحوه تأثیر آن بر شرکت های موجود در صنایع غذایی
- ۵- شناسایی و تعیین موانع قانون کار و نحوه تأثیر آن بر شرکت های موجود در صنایع غذایی

۴-۱- فرضیه های تحقیق :

۱. قوانین دریافت جواز تأسیس مانع توسعه کارآفرینی برای شرکت های موجود در صنایع غذایی می باشد.
۲. قوانین و مقررات بانکی مانع توسعه کارآفرینی برای شرکت های موجود در صنایع غذایی می باشد.
۳. قوانین صادرات و واردات مانع توسعه کارآفرینی برای شرکت های موجود در صنایع غذایی می باشد.

۴. قانون مالیات و عوارض مانع توسعه کارآفرینی برای شرکت های موجود در صنایع غذایی می باشد .

۵. قانون کار مانع توسعه کارآفرینی برای شرکت های موجود در صنایع غذایی می باشد.

۵-۱- مشکلات و تنگناهای احتمالی تحقیق :

مشکلات و تنگناهای احتمالی تحقیق را می توان به دو دسته تقسیم کرد :

الف- از آنجا که موضوع مورد مطالعه جدید محسوب می شود و به علت اهمیتی که موضوع دارد شاید دسترسی به یکسری از اطلاعات میسر نباشد و در این زمینه نیز تحقیقات محدودی صورت گرفته است.

ب- برای انجام فاز اجرایی (پرسش نامه و مصاحبه) امکان بروز مشکلات و همکاری نکردن برای تکمیل فرم ها وجود دارد.

۶-۱- تعریف مفاهیم و واژه های اختصاصی :

کارآفرینی : فرآیند خلق چیزی جدید و با ارزش که با صرف زمان و کوشش لازم ، پذیرش ریسک های توام مالی ، روانی و اجتماعی و کسب پاداشهای مادی و رضایت شخصی و استقلال همراه می باشد.

توسعه کارآفرینی : عبارت است از ایجاد و افزایش گرایش به کارآفرینی و قصد کارآفرینانه و اقدام برای راه اندازی کسب و کار (رضوی و زالی، ۱۳۸۷: ۱۵).

موانع قانونی توسعه کارآفرینی : شامل قوانین و مقررات وضع شده توسط دولت که سبب کاهش گرایش به کارآفرینی، قصد کارآفرینانه و تلاش برای راه اندازی کسب و کار در کشور می شوند.

قصد کارآفرینانه : عبارتند است از کسانی که قصد دارند در ۱۲ ماه آینده کسب و کاری را راه اندازی نمایند(رضوی و زالی، ۱۳۸۷: ۱۵).

۷-۱- قلمرو تحقیق

قلمرو موضوعی تحقیق

در زمینه توسعه کارآفرینی، در بخش اجرای کارآفرینی به موانع قانونی موجود (قوانین دریافت جواز تأسیس، قوانین بانکی، قوانین صادرات و واردات، قانون مالیات و قانون کار) در صنایع غذایی پرداخته شد.

قلمرو مکانی تحقیق

تحقیق حاضر در حوزه ستادی دو شرکت کامبیز و مهیا پروتئین واقع در تهران انجام گرفته است

قلمرو زمانی تحقیق

دوره زمانی این تحقیق از مهر ماه ۱۳۸۹ تا اسفند ماه ۱۳۸۹ می باشد و زمان جمع آوری اطلاعات ۳ ماه بوده است.

مقدمه

رویکرد اکثر کشورهای جهان در دهه های اخیر به موضوع کارآفرینی و توسعه آن ، موجب گردیده موجی از سیاست های توسعه کارآفرینی در دنیا ایجاد شود. کشورهای مختلف راه حلی را که در سه دهه گذشته برای فائق آمدن بر مشکلات مختلف اقتصادی و اجتماعی به آن روی آورده اند، توسعه فرهنگ کارآفرینی ، انجام حمایت های لازم از کارآفرینان، ارائه آموزش های مورد نیاز به آنان و انجام تحقیقات و پژوهش های لازم در این زمینه بوده است. تأمل در وضعیت اقتصادی و روند مراحل پیشرفت و توسعه در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه که به موضوع کارآفرینی توجه نموده اند، نشان گر آن است که این کشورها توانسته اند به پیشرفت های چشم گیری در زمینه های مختلف اقتصادی و اجتماعی دست یابند و یا حداقل بحران های پیش آمده را به سلامت پشت سر گذاشته و بحران هایی که وقوع آنها را در آینده پیش بینی می کردند را مهار نمایند. از جمله این کشورها می توان به ایالات متحده، کشورهای اتحادیه اروپایی، کشورهای جنوب شرق آسیا، چین، برخی از کشورهای آمریکای لاتین و آفریقایی و اقیانوسیه را نام برد.

در سال های اخیر با توجه به نقش کار آفرینان در رشد و شکوفایی صنعتی و اقتصادی کشورها و نیز با عنایت به مسایل و تنگناهایی که از نظر اقتصادی و توسعه صنعتی و علی الخصوص بیکاری وجود دارد ، ضرورت ایجاد می کند تا به ترویج و توسعه این مفهوم در سطح گسترده پرداخته شود. از دیدگاه کلان می توان برای فرآیند کارآفرینی یک طرف عرضه و یک طرف تقاضا قائل شد . سطح عرضه کار آفرینی یعنی دامنه ای که یک جمعیت معین ، کار آفرین (بالقوه) تولید می کند و سطح تقاضای کار آفرین مجموع دو عامل ساختار صنعت و تنوع بازار کالا و خدمات است که فرصت های کار آفرینی را در بازار بوجود می آورند.(شاه حسینی، ۱۳۸۶: ۱۳۲)

کارآفرینی، خلاقیت و کسب و کارهای مخاطره آمیز، سوخت موتور اقتصاد مدرن را فراهم می کنند اهمیت این سه عنصر نمی تواند اغراق آمیز باشد. کارآفرینان که در رأس کسب و کارهای مخاطره آمیزند، در جستجوی فرصتها هستند و خلاقیت ها اغلب ابزاری برای موفقیت آنها تلقی می شوند. کارآفرینان به عنصر تغییر به عنوان یک پدیدی معمولی می نگرند و همیشه در جستجوی تغییر هستند به آن واکنش نشان می دهند و از آن به عنوان یک فرصت، بهره برداری می کنند(Duphy,1994: 1).

2-1- بررسی پیشینه تحقیق

در تحقیقات داخلی و خارجی موانع متعددی برای توسعه کارآفرینی مطرح شده است . در این قسمت ابتدا به تحقیقات خارجی و داخلی پرداخته و سپس به تحقیقات و پژوهش های موجود در سایت ایران داک^۱ پرداخته و در پایان به گزارش بانک جهانی در مورد وضعیت کسب و کار در ایران می پردازیم

۱-۱-۲- تحقیقات خارجی و داخلی

جدول ۱-۲- پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی

^۱- irandoc

محقق	موضوع	فرضیه ها	روش تحقیق	نتایج
کلوپر ^۲ ، لیوان ^۳ و راجان ^۴ (۲۰۰۴)	موانع کارآفرینی	۱- توسعه مالی کشور ۲- قوانین بازار ۳- سطح مالیات	توصیفی - پیمایشی	نشان داده شد که سطح توسعه مالی یک کشور، قوانین بازار کارآمد و نیز سطح مالیات ها به عنوان موانع فعالیت های کارآفرینی تلقی می شوند
لامعی (۱۳۸۹)	بررسی موانع قانونی رشد کارآفرینی در صنایع کوچک ایران	۱- راه اندازی کسب و کار ۲- قانون کار ۳- اعتبارات بانکی ۴- مقررات صادرات و واردات ۵- مالیات و عوارض	توصیفی - تحلیلی	این موانع به همراه ضعف دولت ایران در انجام وظایف اصلی و اولیه نظیر تضمین حقوق مالکیت، تامین ثبات کلان اقتصادی، فراهم کردن کالاهای عمومی، دست در دست هم موجب تهی شدن ذخیره کارآفرینی بنگاه های کوچک، به ویژه صنایع کوچک به عنوان پایه های عمده توسعه ملی، شده است.
امیری، زالی و مجد (۱۳۸۸)	محدودیت های راه اندازی کسب و کارهای نو ظهور	۱- محدودیت های نگرشی و فرهنگی ۲- محدودیت های آموزشی ۳- محدودیت های حمایتی و زیر بنایی ۴- محدودیت های بازار و محیط کار ۵- محدودیت های قانونی و اداری ۶- محدودیت های مالی ۷- محدودیت های شخصی افراد	توصیفی - پیمایشی	یافته های این پیمایش نشان می دهد که محدودیت های نگرشی و فرهنگی، محدودیت های حمایتی و زیربنایی، محدودیت های آموزشی، محدودیت های قانونی و اداری، محدودیت های بازار و محیط کار و محدودیت های مالی به ترتیب مهم ترین مانع های راه اندازی کسب و کار هستند؛ در حالی که محدودیت های شخصی افراد مانعی برای راه اندازی کسب و کار آن ها نمی باشند. اما نکته ی مهم این است که کارآفرینان نوظهوری که ویژگی های شخصیتی کارآفرینانه ی قوی تری دارند با وجود درک این مانع ها، هم چنان تمایل بیشتری به راه اندازی کسب و کار دارند. در واقع، تبیین نقش تعدیل کنندگی متغیر جدید «ویژگی های شخصیتی کارآفرینانه» و تأثیر مانع ها بر تمایل به راه اندازی کسب و کار، مهم ترین مشارکت علمی این تحقیق در توسعه دانش کارآفرینی بوده است.

^۲-Klapper

^۳-Leavan

^۴-Rajan